

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ БАНКІВСЬКИХ РИЗИКІВ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

***Анотація.** Сучасні умови ведення бізнесу диктують необхідність постійного відстеження факторів зовнішнього і внутрішнього середовища в розрізі управління ризиками будь-якої сфери економіки. Ця практика є життєво необхідною особливо в тих сегментах ринку, які самі по собі мають високий рівень ризиків. До таких сегментів, безумовно, відноситься і банківська діяльність, сполучена з цілим спектром супутніх ризиків макросередовища. основною метою діяльності банку є отримання максимального прибутку, важливо приділяти увагу здійсненню своїх операцій при мінімально можливих ризиках. У статті висвітлено визначення ризиків у банківській діяльності й охарактеризовано її основні елементи. Структуру банківської системи України проаналізовано в розподілі груп банків за активами. При аналізі банківської діяльності особливу увагу приділено депозитним операціям, а також зобов'язанням банків. Для можливості зниження кредитного ризику запропоновано застосовувати комплекс методів управління кредитним ризиком. Наведено основні способи, що застосовуються для забезпечення достатньої диверсифікації позичкового портфелю. Управління кредитним ризиком не обмежується прямим впливом на джерело ризику, а передбачає ряд заходів в суміжних областях. Створення підвищеного рівня забезпечення повинно мінімізувати ризики по роботі з позичальниками. В тому числі надати можливість банку створювати ліберальні умови по роботі з боржниками, у яких виникли проблеми з платоспроможністю. Сучасним банківським структурам важливо проводити якісну оцінку рівня кредитного ризику, виявляючи можливості зниження його впливу на фінансово-господарську діяльність із застосуванням відповідного комплексу заходів, що його нейтралізують. Об'єктивна оцінка кредитного ризику виникнення ризиків при кредитуванні. Запропоновано Національному банку запроваджувати більш радикальні заходи, що зможуть сприяти утриманню ресурсної бази банків; скасувати всі обмеження на валютному ринку; більш вибірково підходити до запровадження тимчасових адміністрацій в проблемні банки, таким чином дозволити вижити тим банкам, які на це спроможні.*

***Ключові слова:** ризики, методи управління, кредитні ризики, банківська стратегія, комерційний банк, комплексний підхід, безпека банківської системи.*

Постановка проблеми. Сучасні умови ведення бізнесу диктують необхідність постійного відстеження факторів зовнішнього і внутрішнього середовища в зрізі управління ризиками для будь-якої сфери економіки. Ця практика стає життєво необхідною особливо в тих сегментах ринку, які самі по собі мають високий рівень ризиків. До таких сегментів, безумовно, відноситься і банківська діяльність, сполучена з цілим спектром супутніх ризиків макросередовища – кредитним, валютним, ринковим, політичним. Саме тому є актуальним на сьогоднішній день дослідження даної теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ведення банком ризикової діяльності, зокрема кредитної, є одним із базових критеріїв, який відрізняє його від інших небанківських установ. Оскільки основною метою діяльності банку є отримання максимального прибутку, важливо приділяти значну увагу здійсненню своїх операцій при мінімально можливих ризиках. Щоб уникнути ризику банкрутства, та для досягнення довгострокового збереження стійкого становища на ринку банківських послуг, банкам необхідно розробляти і активно застосовувати ефективні методи та інструменти управління кредитними ризиками. Таким чином, управління кредитним ризиком є необхідною умовою реалізації банківської стратегії розвитку комерційного банку.

Невирішені частини проблеми. Питанням природи ризиків банківської системи України в умовах фінансової кризи присвячено праці як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Вагомий внесок у дослідження ризиків банківської системи та, зокрема, вивчення питань кредитних ризиків та ефективності управління ними зробили такі науковці, як О. Барановський [1], С. А. Буковинський, Т. Е. Утковська, О. Л. Яременко [2], В. Гесць [4-5], Ж. Довгань [5], В. Кудряшов [6], А. Міщенко, А. Сомик [7], М. Пацера [8], В. В. Рудько-Селиванов, А. А. Афанасьєв, К. Н. Лапина [9].

Метою дослідження є визначення й дослідження основних банківських ризиків в умовах фінансової кризи й надання пропозицій щодо оптимізації стану банківської системи.

Основні результати дослідження. Під ризиками варто розуміти настання або ймовірність настання ряду несприятливих явищ, тенденцій, які можуть спричинити руйнацію фінансово-економічних суб'єктів, збитки у вигляді втрати або знецінення активів, деградацію процесу відтворення, банкрутство, необхідність додаткових витрат, упущену вигоду. Залежно від зміни внутрішнього та зовнішнього навколишнього середовища ризики здатні посилювати або послаблювати свій вплив на процес відтворення та його суб'єктів. Всі ці ознаки можуть бути притаманні ризикам на мікро-, макро-, та національному рівні. Однак якщо накопичення ризиків до критичних масштабів на рівні корпорації зачіпає інтереси її власників, партнерів та персоналу, на рівні державних установ – інтереси низки суб'єктів господарювання й управління, то на рівні країни – інтереси національної держави, що загрожує їй банкрутством, зниженням міжнародного авторитету, а в крайньому випадку – втратою державної незалежності.

Національні ризики являють собою складну систему, що складається із низки тісно переплетених між собою та взаємопов'язаних ризиків, які, своєю чергою, мають внутрішню структуру. У системі національних ризиків виділяють чотири основні блоки-складові: 1) економічні ризики; 2) фінансово-кредитні ризики; 3) інституціональні ризики; 4) ризики падбудови. Кожний із зазначених ризиків є досить актуальним для України.

Так, до фінансово-економічних ризиків відносять валютні ризики, банківські ризики, боргові ризики, фондові ризики та ін..

Комплексний підхід до оцінки безпеки банківської системи передбачає відповідність таким вимогам: оцінювати, з одного боку, можливість протистояння банківським кризам, а з іншого – можливість розвитку, розширення діяльності; оцінювати безпеку банківського сектору, проєцируючи його розвиток на економіку країни; враховуючи багатогранність і динамічність поняття «банківська безпека», визначити векторну спрямованість, що вказує основні орієнтири розвитку; дозволити проводити регулярний моніторинг стану безпеки банківського сектору за допомогою системи показників.

Факт появи чи посилення національних фінансово-економічних ризиків фіксується на основі аналізу динаміки основних фінансово-економічних показників, до яких, передусім належать: темпи та обсяги падіння ВВП у вартісній та уречевленій формах, стан платіжного балансу, величина зовнішнього та внутрішнього боргу (державного і корпоративного), відношення загального боргу держави до ВВП, обсяг міжнародних резервів НБУ, дефіцит державного бюджету, курс національної валюти, процентні ставки за кредитами та депозитами, обсяги грошової маси поза банками, рівень інфляції, рівень „доларизації» економіки, рівень безробіття тощо.

Усі основні показники економічного, фінансового, грошового, банківського секторів національного господарства України впродовж 2014 року мають негативну динаміку. Це є свідченням того, що в нашій країні лівова частка національних фінансово-економічних ризиків викристалізувалася, загострилася й перетворилася на загрозу розвитку України як держави. Йдеться насамперед про такі ризики, як:

1. Знецінення національної валюти і дестабілізація курсу гривні. Це виявилось у вигляді стрімкої, обвальної девальвації гривні.
2. Збільшення рівня інфляції.
3. Збільшення зовнішнього боргу України.
4. Криза банківського сектору України.

За перші 9 місяців 2014 року банківська система України зіткнулася з системними труднощами. Третій квартал рясніє прикладами, коли банки не могли купити валюту на ринку навіть для того, щоб розрахуватися із заборгованістю за зовнішніми позиками. Зарегульованість валютного ринку, ліміт на продаж готівкової валюти, приблизно по 200 доларів США в одні руки, обмеження на видачу готівкової валюти з депозитів в сумі 15000 грн в еквіваленті на добу не тільки не сприяли стабілізації валютного ринку, а й привели до тимчасової втрати платоспроможності в іноземній валюті всіма українськими банками.

Банки, забезпечені ліквідністю і готові повністю або частково виконувати свої зобов'язання, ховаються за обмеження регулятора, що створює на ринку нездорову атмосферу і вже зовсім не сприяє підвищенню довіри до українських банків.

Всі банки знаходяться під дією регуляторних актів НБУ і всі працюють в приблизно однакових умовах, в яких ризик тимчасової втрати платоспроможності в іноземній валюті через неможливість придбати валюту перетворюється на системний ризик.

Банківська система України демонструє незмінно високу якість послуг. Криза позначилася не на всіх клієнтах банків (деяким важче стала вести свій бізнес, важче виконувати свої валютні зобов'язання). В цьому полягає сенс появи системного ризику.

І все ж економіка країни далека від катастрофи і в банківській системі утворилися декілька острівців стабільності. Перші з них – держбанки: Укргазбанк, Ощадбанк і Укресімбанк. Другим є банки за участі іноземного капіталу: Креді Агріколь Банк, УкрСибБанк, Альфа-Банк, Кредобанк, Промінвестбанк. Третьою групою, стабілізуючою системою, залишаються невеликі банки, які виявилися більш готовими до кризи, ніж їх колеги.

Поточна криза є тестом не тільки для банків, але й для моделей аналізу банківської діяльності.

За період з 01.01.2014 по 01.09.2014 року спостерігається зниження середнього значення нормативів капіталу та ліквідності учасників банківської системи України, а саме: норматив адекватності регулятивного капіталу знизився з 18,26% до 15,21%; норматив співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів знизився з 13,98% до 12,01%; норматив миттєвої ліквідності знизився з 56,99% до 45,47%; норматив поточної ліквідності знизився з 80,86% до 76,07%; норматив короткострокової ліквідності знизився з 89,11% до 85,18%.

Спостерігається погіршення забезпечення банківської системи ліквідністю і капіталом, однак певний запас в системі залишається.

Головним завданням НБУ залишається відновлення припливу депозитів в українські банки і відновлення довіри до всієї банківської системи України.

Восени 2014 року тренд депозитного зрушення змінився у негативний бік. 10% депозитної системи банків, що була сформована стапом на 01.09.2014 року забезпечить банки ліквідністю і зведе до мінімуму залежність банківської системи від рефінансування.

Станом на 1.10.2014 року в Україні функціонувало 168 банків, у тому числі: банки з приватним капіталом – 49%; банки з іноземним капіталом (крім російських) – 16%; банки з російським капіталом – 14%; державні банки – 21%.

Станом на 08.01.2014 року у стані ліквідації знаходилося 25 банків.

Банківська система України має високий рівень сегментації. Структуру банківської системи в розподілі груп банків за активами наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Структура банківської системи України в розподілі груп банків за активами за період 2011-2015 рр.

Кількість банків					
	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015
I група	17	17	15	15	16
II група	22	19	20	20	19
III група	21	22	25	23	33
IV група	115	117	116	122	95

В цілому банківська система України характеризується високим рівнем конкуренції і має потенціал розвитку.

У 2015 році системно важливими в Україні є: ПАТ КБ «Приватбанк», АТ «Ощадбанк», АТ «Укрєксімбанк», АТ «Дельта Банк», АТ «Райффайзен Банк Аваль», ПАТ «Укрсоцбанк», ПАТ «Промінвестбанк», АТ «Сбербанк Росії».

Гривневі ставки зростають через продовження девальвації. А високі доларові ставки зумовлені дефіцитом долара через паніку на валютному ринку, ліміти на зняття валютних вкладів та рівнем курсу валют (ціна валюти на чорному ринку), що все в комплексі негативно впливає на довіру населення до банків та гривні.

Середні депозитні ставки ТОП-25 банків-лідерів за річними строковими депозитами з жовтня по грудень 2014 року демонстрували суперечливу динаміку: гривневі зросли з 19,88% до 20,13%, а доларові стабільніше: 8,82% – 8,81%.

Однак, говорити про кредитні ризики банків України, з якими вони зіткнулися у 2014 році, неможливо без огляду банківської діяльності за останній період, адже на зростання кредитних ризиків впливає багато факторів.

Аналіз банківського сектору України доцільно розпочати з аналізу активів десяти найбільших банків України, табл. 2.

Таблиця 2

Аналіз активів топ-5 банків за 2012 – та жовтень 2014 року

№ п/ п	Банк	Активи, тис. грн.			Відхилення 2014 до 2012 року		Відхилення 2014 до 2013 року	
		2012 рік	2013 рік	01.10.2014 року	Абсолют. тис. грн.	Відносні, %	Абсолют. тис. грн.	Відносні, %
1	Приватбанк	172428712	214490857	201900469	29471757	14,6	-1259088	-6,2
2	Укрєксімбанк	87948878	94349057	131527353	43578475	33,1	37178296	28,7
3	Ощадбанк	85995536	103568090	113681582	27686046	24,3	10113492	8,9
4	Дельта Банк	29842468	55298418	63104973	33662505	53,3	7806555	12,4
5	Промінвестбанк	41318058	39737492	51578338	10260280	19,9	11840846	22,9

За даними таблиці 2 можливо визначити, що активи топ – 5 банків України на 01.10.2014 року збільшувалися, окрім активів Приватбанку, які знизилися на 6,2%.

Особливу увагу при аналізі банківської діяльності необхідно приділяти депозитним операціям, адже саме депозити формують кредитні ресурси комерційних банків України, аналіз депозитних операцій топ-5 банків подано в таблиці 3.

Таблиця 3

Аналіз депозитів топ-5 банків за 2012 – та жовтень 2014 року

№ п/ п	Банк	Депозити, тис. грн.			Відхилення 2014 до 2012 року		Відхилення 2014 до 2013 року	
		2012 рік	2013 рік	01.10.2014 року	Абсолют. тис. грн.	Відносні, %	Абсолют. тис. грн.	Відносні, %
1	Приватбанк	106342198	133551100	104806144	-1536054	-1,4	-28744956	-27,4
2	Укрєксімбанк	22780711	42970257	74024541	51243830	69,2	31054284	41,9
3	Ощадбанк	39399132	46340930	46620838	7221706	15,5	279908	0,6
4	Дельта Банк	17198301	36126458	36665131	19466830	53,1	538673	1,5
5	Промінвестбанк	13985865	13897924	15073652	1187787	7,9	1175728	7,8

За даними таблиці 3 можна визначити, що найбільший відтік депозитів юридичних і фізичних осіб спостерігався у 2014 році в Приватбанку на 27,4%, тоді як в інших банках можливо побачити приріст депозитів, в Укрєксімбанку на 41,9%, в Промішвестбанку на 7,8%, Дельта банку – на 1,5%, Ощадбанк – 0,6%.

Аналіз кредитів банків представлено в таблиці 4.

Таблиця 4

Аналіз виданих кредитів топ-5 банків за 2012 – та жовтень 2014 року

№ п/ п	Банк	Видані кредити, тис. грн.			Відхилення 2014 до 2012 року		Відхилення 2014 до 2013 року	
		2012 рік	2013 рік	01.102014 року	Абсолют. тис. грн.	Відносні, %	Абсолют. тис. грн.	Відносні, %
1	Приватбанк	113725692	142548092	150422912	36697220	24,4	7874820	5,2
2	Укрєксімбанк	40421824	46736182	51121673	10699849	20,9	4385491	8,5
3	Ощадбанк	51186647	51546229	64778080	13591433	21,0	13231851	20,4
4	Дельта Банк	18021403	40109664	111012357	92990954	83,7	107002693	96,4
5	Промішвестбанк	29486466	28400116	37103049	7616583	20,5	8702933	23,4

Зав даними таблиці 4 можна стверджувати, що сума виданих кредитів у 2014 році топ-5 банками України збільшувалася, найбільше зростання можливо прослідкувати в Дельта банку.

Проведемо аналіз зобов'язань топ банків за 2012 – жовтень 2014 року, результати представимо в таблиці 5.

Таблиця 5

Аналіз зобов'язань топ-5 банків за 2012 – та жовтень 2014 року

№ п/ п	Банк	Зобов'язання, тис. грн.			Відхилення 2014 до 2012 року		Відхилення 2014 до 2013 року	
		2012 рік	2013 рік	01.102014 року	Абсолют. тис. грн.	Відносні, %	Абсолют. тис. грн.	Відносні, %
1	Приватбанк	154127951	194179236	180952736	26824785	14,8	-13226500	-7,3
2	Укрєксімбанк	70092684	76265780	117556509	47463825	40,4	41290729	35,1
3	Ощадбанк	67877389	83112579	93566872	25689483	27,4	10454293	11,2
4	Дельта Банк	26832203	51973074	58193705	31361502	53,9	6220631	10,7
5	Промішвестбанк	36044661	34353302	45256502	9211841	20,3	10903200	24,1

За даними таблиці 5 можна визначити, що зобов'язання топ-5 банків у 2014 році збільшилися крім зобов'язань Приватбанку.

За проведеними аналізом можливо сказати, що основні показники діяльності банків в період з 2012 по жовтень 2014 року мають стабільні характеристики, так відмітимо, що активи банків мають тенденції до збільшення, депозити банків у 2014 році також мають позитивні тенденції. Сума кредитів у 2014 році збільшувалася, особливо у Дельта банку. Таким чином, констатуємо, що топ-5 банків у 2014 році практично не втратили позиції щодо основних показників.

На сьогодні, першорядну роль в процесі мінімізації кредитного ризику банків, відіграють методи оцінки ризику за кожною окремою позицією або позичальника на рівні банку

(кредитного портфеля) в цілому. Під оцінкою кредитного ризику позичальника традиційно розуміють дослідження, оцінку якісних і кількісних показників економічного становища позичальника.

Для можливості зниження кредитного ризику можливо застосовувати комплекс методів управління кредитним ризиком, який вклучає основні методи регулювання, управління кредитним ризиком:

- 1) Обґрунтована диверсифікація портфеля активів;
- 2) Попередній аналіз платоспроможності позичальника або емітента;
- 3) Формування резервів для покриття збитків від кредитного ризику;
- 4) Оцінка і підтримка оптимальної для банку структури кредитного портфеля;
- 5) Вимога гарантованої забезпеченості позичок і їх цільового використання.

Відзначимо, що диверсифікація позичкового портфеля банку є найбільш простим і порівняно недорогим методом хеджування ризику неплатежу за позикою. Основні способи, що застосовуються для забезпечення достатньої диверсифікації позичкового портфеля, наступні: раціонування кредиту; диверсифікація числа позичальників з акцентом на галузеву приналежність; диверсифікація можливостей прийнятого забезпечення по позиках; застосування різних видів відсоткових ставок, способів нарахування та сплати відсотків за позикою; диверсифікація кредитного портфеля банку за строками сплати.

Також важливо відзначити, що управління кредитним ризиком не обмежується прямим впливом на джерело ризику, а передбачає ряд заходів в суміжних областях. Це можуть бути організаційні, кадрові заходи, спеціальні заходи по захисту банку-кредитора від порушень кредитного процесу.

Організаційні заходи з управління ризиками передбачають встановлення обов'язків кола осіб, зайнятих у процесі кредитування. До завдань організації кредитного процесу з точки зору управління ризиком належать: розробка документу, що відображає політику кредитування та управління кредитним ризиком; формування стратегії кредитування; прийняття управлінських рішень про організаційну структуру управління кредитними операціями; реалізація системи мінімізації ризику; введення інформаційних систем, необхідних для моніторингу, виявлення та оцінки ризиків кредитування; визначення порядку розгляду поданих проектів та прийняття рішень про їх кредитуванні.

Якщо банк не побоюється економічної стагнації, яка приведе до кризи неплатежів, то він не буде формувати підвищений забезпечення за кредитами. Якщо ж у банку є підстави очікувати кризи неплатежів, то і рівень забезпечення у нього буде високим. На рис. 1. представлено відсоток забезпечення кредитів топ – 5 банків.

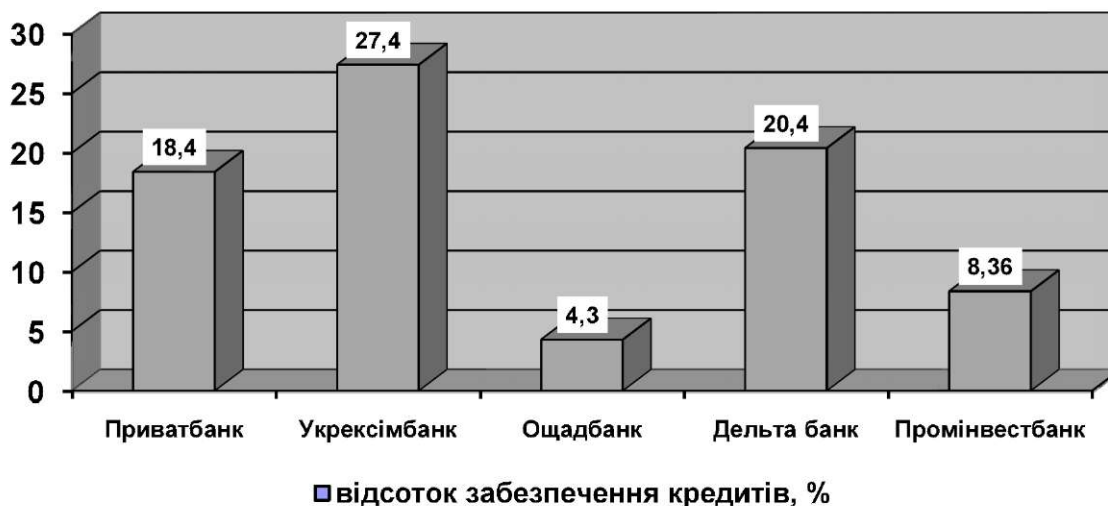

Рис. 1. Відсоток забезпечення кредитів у 2014 році топ-5 банків

Таким чином, рівень забезпечення почасти показує очікування банків по майбутньому стану економіки. Забезпечення залежить і обсяг резервів, який безпосередньо впливає на ефективність банку по роботі з боржниками. Поганий кредит банк може покрити резервами. Або, якщо у банку достатньо забезпечення для того, щоб покрити цей кредит продажем забезпечення, тоді резерви не формуються. Само забезпечення може формуватися з різних активів. Це може бути нерухомість, цінні папери і так далі. Деякі банки перестраховуються – формують забезпечення в розмірі більше, ніж сума кредиту. Тоді, при настанні ризику неповернення, вони взагалі нічого не втратять.

Таким чином, створення підвищеного рівня забезпечення повинно мінімізувати ризики по роботі з позичальниками. В тому числі падати можливість банку створювати ліберальні умови по роботі з боржниками, у яких вишикли проблеми з платоспроможністю, паприклад, пролонгувати договір.

Якщо ж рівень забезпечення у банку невисокий, це може говорити або про те, що установа впевнена в нормальному розвитку економіки, або – про те, що портфель боргів банку сформований так, що рівень можливих неповернень у випадку кризи зведений до мінімального.

Ключовим питанням для системи с оздоровлення банківського сектора, в тому числі виведення з ринку неплатоспроможних банків і докапіталізація тих банків, чії власники готові внести новий капітал.

Сучасним банківським структурам важливо проводити якісну оцінку рівня кредитного ризику, виявляючи можливості зниження його впливу на фінансово-господарську діяльність із застосуванням відповідного комплексу заходів, що його нейтралізують. Але об'єктивна оцінка кредитного ризику банку можлива при проведенні детального комплексного аналізу сукупності факторів, що призводять до виникнення ризику при кредитуванні.

Висновки. Таким чином, виходячи з вище викладеного матеріалу, Національному банку України слід запроваджувати більш радикальні заходи, що зможуть сприяти утриманню ресурсної бази банків; скасувати всі обмеження на валютному ринку; більш вибірково підходити до запровадження тимчасових адміністрацій в проблемні банки, таким чином дозволити вижити тим банкам, які на це спроможні.

Уряду варто поквапитись з прийняттям пакету стабілізаційних заходів, тому що існують ризики того, що проблемна ситуація в банківському секторі перекинеться на реальний сектор і негативно позначиться на динаміці відновлення економіки в 2015 році.

Література

1. Барановський О. Банківська криза: суть, фактори виникнення та особливості прояву / О. Барановський // Економіка України. – 2010. – № 2. – С. 34-48.
2. Бюлетень Національного банку України. – 2013. – №3(240) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58127.
3. Буковинський С. А. Уроки глобальної фінансової кризи: міжнародні проблеми реформування міжнародних стандартів банківського регулювання і нагляду / С. А. Буковинський, Т.Е. Упковська, О.Л. Яременко // Економічна теорія. 2011. № 1. С. 79-90.
4. Влияние новых требований Базель-III для Украины неоднозначно [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrbank.info>.
5. Геєць В. Макроекономічна оцінка грошово-кредитної та валютно-курсової політики в Україні до і під час фінансової кризи / В. Геєць // Економіка України. 2009. № 1. С. 6-23.
6. Геєць В. Формування і розвиток фінансової кризи 2008-2009 років в Україні / В. Геєць // Економіка України. 2010. № 4. С. 5-24.
7. Довгань Ж. Фінансова стійкість банківських установ у період економічної кризи / Ж. Довгань // Вісник НБУ. 2009. № 1. С. 20-26.
8. Кудряшов В. Рекапіталізація проблемних банків з використанням державних ресурсів / В. Кудряшов // Економіка України. 2010. № 1. С. 37-48.
9. Міщенко А. Ліквідність банківської системи України: сучасний стан, чинники та напрями підвищення ефективності регулювання / А. Міщенко, А. Сомик // Вісник НБУ. – 2009. – №1. – С. 34-41.
10. Пацера М. Світова фінансова криза та її наслідки для банківської системи України / М. Пацера // Вісник НБУ. – 2009. – № 1. – С. 28-33.

11. Рудько-Селиванов В. В. Базельское соглашение по банковскому капиталу и риску производных финансовых инструментов / В. В. Рудько-Селиванов, А. А. Афанасьев, К. Н. Лапина // Деньги и кредит. – 2004. – № 2. – С. 20-25.

References.

1. Baranovskyi O. Bankivska kryza: sut, faktory vynyknennia ta osoblyvosti proiavu / O. Baranovskyi // Ekonomika Ukrainy. 2010. № 2. S. 34-48.
2. Biuletен Natsionalnoho banku Ukrainy. – 2013. – №3(240) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58127.
3. Bukovynskyi S. A. Uroky hlobalnoi finansovoi kryzy: mizhnarodni problemy reformuvannia mizhnarodnykh standartiv bankivskoho rehuliuвання i nahliadu / S. A. Bukovynskyi, T.E. Unkovska, O.L. Yare-menko // Ekonomichna teoriia. 2011. № 1. S. 79-90.
4. Vlyianye novikh trebovaniy Bazel-III dlia Ukrainy neodnoznochno [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrbank.info>.
5. Heiets V. Makroekonomichna otsinka hroshovo-kredytnoi ta valiutno-kursovoi polityky v Ukraini do i pid chas finansovoi kryzy / V. Heiets // Ekonomika Ukrainy. – 2009. – № 1. – S. 6-23. Heiets, V. (2010), «Formation and development of the financial crisis of 2008-2009 in Ukraine» Ekonomika Ukrainy, no. 4, pp. 5-24.
6. Heiets V. Formuvannia i rozvytok finansovoi kryzy 2008-2009 rokiv v Ukraini / V. Heiets // Ekonomika Ukrainy. – 2010. – № 4. – S. 5-24.
7. Dovhan Zh. Finansova stiiikist bankivskykh ustanov u period ekonomichnoi kryzy / Zh. Dovhan // Visnyk NBU. – 2009. – № 1. – S. 20-26.
8. Kudriashov V. Rekapitalizatsiia problemnykh bankiv z vykorystanniam derzhavnykh resursiv / V. Kudriashov // Ekonomika Ukrainy. 2010. № 1. S. 37-48.
9. Mishchenko A. Likvidnist bankivskoi systemy Ukrainy: suchasnyi stan, chynnyky ta napriamy pidvyschennia efektyvnosti rehuliuвання / A. Mishchenko, A. Somyk // Visnyk NBU. – 2009. – №1. – S. 34-41.
10. Patsera M. Svitova finansova kryza ta yii naslidky dlia bankivskoi systemy Ukrainy / M. Patsera // Visnyk NBU. – 2009. – № 1. – S. 28-33.
11. Rudko-Selyvanov V. V. Bazelskoe sohlashenye po bankovskomu kapytalu y ryzyku proyzvodnykh finansovykh ynstrumentov / V. V. Rudko-Selyvanov, A. A. Afanasev, K. N. Lapyna // Denhy y kredyt. – 2004. – № 2. – S. 20-25.

Щербань Е. Д., Сукрушева А. О.

АНАЛИЗ ОСНОВНЫХ БАНКОВСКИХ РИСКОВ В УСЛОВИЯХ ФИНАНСОВОГО КРИЗИСА

***Аннотация.** Современные условия ведения бизнеса диктуют необходимость постоянного отслеживания факторов внутренней и внешней среды в разрезе управления рисками какой-либо сферы экономики. Эта практика является жизненно необходимой особенно в тех сегментах рынка, которые сами по себе имеют высокий уровень рисков. К таким сегментам, безусловно, относится и банковская деятельность, совмещенная с целым спектром сопутствующих рисков макросреды. Основной целью деятельности банка является получение максимальной прибыли, важно уделять внимание проведению своих операций при минимально возможных рисках. В статье освещено определение рисков в банковской деятельности и охарактеризованы ее основные элементы. Структура банковской системы Украины проанализирована в разрезе группы банков по активам. При анализе банковской деятельности особое внимание уделено депозитным операциям, а также обязательствам банков. Для возможного снижения кредитного риска предложено применять комплекс методов управления кредитным риском. Приведены основные способы, которые применяются для обеспечения достаточной диверсификации заемного портфеля. Управление кредитным риском не ограничивается прямым влиянием на источник риска, а предусматривает ряд мер в смежных областях. Создание повышенного уровня обеспечения должно минимизировать риски по работе с заемщиками. В том числе предоставить возможность банку создавать либеральные условия по работе с должниками, у которых возникли проблемы с платежеспособностью. Современным банковским структурам важно проводить качественную оценку уровня кредитного риска, определяя возможности снижения его влияния на финансово-хозяйственную деятельность с применением соответствующего комплекса мер, нейтрализующих его. Объективная оценка кредитного риска возможна при ведении детального комплексного анализа совокупности факторов, которые приводят к возникновению рисков при кредитовании. Предложено Национальному банку применять более радикальные меры, которые смогут способствовать удержанию ресурсной базы банков; отменить все ограничения на валютном рынке; более избирательно подходить к введению временных администраций в проблемные банки, таким образом позволив выжить тем банкам, которые на это способны.*

***Ключевые слова:** риски, методы управления, кредитные риски, банковская стратегия, коммерческий банк, комплексный подход, безопасность банковской системы.*

Shcherban O., Sukrusheva A.

ANALYSIS OF THE CORE BANKING RISKS IN THE FINANCIAL CRISIS

Abstract. *Current business conditions dictate the need for permanent monitoring of factors of internal and external environment in the context of risks management of any sphere of the economy. This practice is essential especially in those market segments which themselves have a high level of risk. Certainly, these segments also include banking, linked with a range of associated macro risks. The main goal of the bank is to maximize profits. It is important to pay attention to the implementation of its operations at the lowest possible risk. The article shows definitions of risks in the banking activity and describes its main elements. The structure of the banking system in Ukraine has analyzed in the distribution of groups of banks in terms of assets. In the analysis of banking the special attention is paid to deposits and liabilities of the banks. It is proposed to use a range of methods of credit risk management to be able to decrease credit risks. There are the basic methods used to ensure adequate diversification of the loan portfolio. The credit risk management is not limited with the direct influence on the source of a risk but provides a number of measures in related areas. The creation of high-level software must minimize the risks related to work with borrowers, including enable the bank to create liberal conditions for working with borrowers who have had problems with solvency. It is important for modern banking industry to organize the quality assessment of credit risk, identifying opportunities to reduce its impact on financial and economic activities with using an appropriate set of measures that neutralized it. An objective assessment of credit risk is possible in the course of detailed analysis of the complex set of factors that give rise to risks in lending. By National Bank was proposed to adopt more radical measures that will contribute to maintain the resource base of banks; abolish all restrictions on the foreign exchange market; approach more selective to the introduction of temporary administration in troubled banks to allow banks which are capable to survive to do it.*

Keywords: *risk, management method, credit risk, banking strategy, commercial bank, integrated approach, safety of the banking system.*

Стаття надійшла до редакції 01.03.2015 р.